

Część I

ISTOTA I ZAKRES RACHUNKOWOŚCI

1. Pojęcie rachunkowości, jej podsystemy oraz użytkownicy

ĆWICZENIE 1

Uzupełnij poniższe zdania.

(1) to całościowy i zwarty system ciągłego oraz systematycznego gromadzenia i przetwarzania danych oraz prezentacji informacji ekonomiczno-finansowych. Musi wyróżniać się kilkoma cechami, aby była racjonalna. Są to m.in. takie cechy jak terminowość, czyli wykonywanie czynności w wyznaczonym terminie, czy spójność wewnętrzna, to znaczy posiadanie pewnej przejrzystości wewnętrznej. Z kolei uwzględnienie cechy, którą jest (2) pozwala na kontrolę, czy w systemie występują wszystkie niezbędne dokumenty księgowe i zapisy operacji. Zdarzenia gospodarcze, które są (3) , wyrażane są w mierniku pieniężnym. Zapisów w księgach rachunkowych dokonuje się na podstawie (4) , stosując (5) Dzięki (6) kontrolujemy poprawność zapisów zdarzeń gospodarczych. Przy prowadzeniu księgowości w przedsiębiorstwie wykorzystujemy zasadę (7) , która oznacza, że bilans końcowy w poprzednim roku jest bilansem początkowym w roku następnym. Aby sprawować kontrolę nad majątkiem, przedsiębiorstwo prowadzi (8) , która pozwala na dokładne oszacowanie rzeczowych i pieniężnych składników majątku na dzień jej przeprowadzenia.

ĆWICZENIE 2

Poniżej znajdują się podpunkty zawierające przykłady rachunkowości o charakterze przedmiotowym oraz podmiotowym. Zdecyduj, które przykłady należą do rachunkowości przedmiotowej, a które do podmiotowej, a następnie wpisz oznaczenia literowe stojące przy poszczególnych podpunktach w wyznaczonym miejscu na końcu zadania. Jeden z podanych przykładów nie będzie pasował do żadnej z kategorii.

- A. Podjęcie kredytu bankowego.
- B. Środki pieniężne posiadane w kasie.
- C. Przedsiębiorstwo produkcyjne „Miś” sp. z o.o. produkujące zabawki dla dzieci.
- D. Sprzedaż wyrobów gotowych.
- E. Przedsiębiorstwo Handlowe „Dratewka” sp. z o.o. sprzedające zabawki dla dzieci zakupione od Przedsiębiorstwa Produkcyjnego „Miś” sp. z o.o.
- F. Wypracowany w toku działalności zysk netto.
- G. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Bełchatowie.
- H. Zakup maszyny produkcyjnej.
- I. Pierwszy Urząd Skarbowy w Gdańsku.
- J. Santander Consumer Bank SA.
- K. Przekazanie darowizny na rzecz Szkoły Podstawowej nr 152 w Warszawie.
- L. Łódzki Oddział Wojewódzki NFZ.
- M. Narodowy Bank Polski.

Rachunkowość przedmiotowa:

Rachunkowość podmiotowa:

ĆWICZENIE 3

Przyporządkuj pojęcia znajdujące się w pierwszej kolumnie do odpowiednich definicji podanych w drugiej kolumnie. Właściwe pary (cyfra + litera) wpisz do wiersza znajdującego się pod tabelą.

Pojęcie	Definicja
1. Kierownik jednostki	A. Jest to każda organizacja wymieniona w art. 2 Ustawy o rachunkowości, m.in. spółki cywilne, zakłady ubezpieczeń czy jednostki budżetowe.
2. Rok obrotowy	B. Jednostka, która z mocy prawa jest uprawniona do zatwierdzania sprawozdań finansowych przedsiębiorstwa.
3. Dzień bilansowy	C. Okres, za który sporządza się sprawozdanie finansowe w trybie opisanym w Ustawie o rachunkowości lub inne sprawozdanie finansowe na podstawie ksiąg rachunkowych.
4. Okres sprawozdawczy	D. Jest to członek zarządu lub innego organu zarządzającego, a w przypadku organu wieloosobowego – członkowie tego organu z wyłączeniem pełnomocników ustanowionych przez jednostkę.
5. Jednostka gospodarcza	E. Rok kalendarzowy lub inny okres trwający 12 kolejnych, pełnych miesięcy stosowany również do celów podatkowych.
6. Organ zatwierdzający	F. Dzień, na który sporządza się sprawozdanie finansowe.

ĆWICZENIE 4

W tabeli podano cechy opisujące rachunkowość finansową oraz zarządczą. Przyporządkuj je do właściwego rodzaju rachunkowości, wstawiając znak X w odpowiedniej kolumnie.

Cecha	Rachunkowość finansowa	Rachunkowość zarządcza
1. Zaspokajanie potrzeb informacji odbiorców wewnętrznych.		
2. Zaspokajanie potrzeb informacji odbiorców zewnętrznych.		
3. Ścisła periodyzacja: rok, kwartał, miesiąc.		
4. Informacje przygotowane są odpowiednio do potrzeb: codziennie, tygodniowo, raz w miesiącu.		
5. Regulowana przez prawo: Kodeks spółek handlowych, prawo spółek, prawo podatkowe itp.		
6. Nie jest regulowana przez prawo, zależy od przedsiębiorstwa.		
7. Dotyczy zdarzeń zaistniałych zarówno w przeszłości, jak i przyszłości.		
8. Dotyczy tylko zdarzeń zaistniałych w przeszłości.		
9. Opisywane są dane wartościowe i ilościowe.		
10. Opisywane są tylko dane wartościowe.		

Część IV

KONTO KSIĘGOWE I JEGO BUDOWA

19. Konto księgowe jako podstawowy element ksiąg rachunkowych

ĆWICZENIE 123

Poniżej podano czynności, które występują na koncie księgowym przez cały okres jego istnienia. Na podstawie podręcznika oraz własnej wiedzy ułóż podane czynności w kolejności chronologicznej.

- A. Zaksięgowanie operacji gospodarczych zgodnie z zasadą podwójnego zapisu.
- B. Założenie konta księgowego.
- C. Wpisanie stanu początkowego konta wynikającego z poprzedniego okresu sprawozdawczego.
- D. Zamknięcie konta księgowego.
- E. Ustalenie salda końcowego.
- F. Zaistnienie operacji gospodarczych.
- G. Zsumowanie obrotów Wn oraz Ma.

ĆWICZENIE 124

Przeanalizuj poniższe zapisy, a następnie otocz kółkiem oznaczenia literowe stojące obok tych operacji, które zostały zaksięgowane niepoprawnie oraz niezgodnie z zasadą podwójnego zapisu.

- A. Uregulowano przelewem zobowiązanie wobec dostawcy: 15 000 zł.

Wn	Rachunek bieżący	Ma	Wn	Rozrachunki z dostawcami	Ma
	15 000	(a)	a)	15 000	

B. Zakupiono obligacje trzymiesięczne spółki „Maszyna” za gotówkę: 8000 zł.

Wn	Kasa	Ma	Wn	Krótkoterminowe aktywa finansowe	Ma
	8 000	(b)		8 000	(b)

C. Sprzedaż maszyny produkcyjnej: 15 000 zł.

Wn	Pozostałe przychody operacyjne	Ma	Wn	Pozostałe rozrachunki	Ma
	15 000	(c)	(c)	12 000	

D. Wydano sprzedane wyroby gotowe: 12 400 zł.

Wn	Wyroby gotowe	Ma	Wn	Koszt wytworzenia produktów	Ma
	12 400	(d)	(d)	12 400	

E. Przyjęto zakupione materiały produkcyjne do magazynu: 5200 zł.

Wn	Rozliczenie zakupu	Ma
(e)	5 200	5 200 (e)

ĆWICZENIE 125

Zaksięguj operacje na podstawie podanego zdarzenia gospodarczego zgodnie z zasadą podwójnego zapisu.

1. Wb 1/15, KP 1/15 – pobrano środki pieniężne z rachunku bankowego do kasy: 1500 zł.

Wn	Rachunek bankowy	Ma	Wn		Ma
	1 500	(a)			

2. Pw 1/06 – przyjęto wyroby gotowe z produkcji do magazynu po rzeczywistych kosztach wytworzenia: 15 400 zł.

Wn	Koszty działalności podstawowej	Ma	Wn		Ma
	15 400	(b)			

3. Wb 5/09 – spłacono zobowiązanie wobec dostawcy gotówką z rachunku bankowego: 4600 zł.

Wn		Ma	Wn		Ma

4. FA VAT 45/600/18 – zakupiono materiały z odroczonym terminem płatności oraz przyjęto je do magazynu: 14 700 zł.

Wn		Ma	Wn		Ma

5. KW 15/04/18 – zapłacono gotówką za usługę transportową: 2400 zł.

Wn	Ma	Wn	Ma

ĆWICZENIE 126

Czy na podstawie podanych informacji można zaksięgować podaną operację gospodarczą? Odpowiedź uzasadnij.

1. Pw nr 12/05/X1 – przyjęto wyprodukowane wyroby gotowe do magazynu: 12 400 zł.

.....

.....

2. PK 2/10/X3, 02.10.20X3 r. – przeksięgowanie przychodów finansowych na końcu okresu sprawozdawczego: 5200 zł.

.....

.....

3. 01.04.20X2 r. – wydano materiały do produkcji.

.....

.....

4. Rw 02/07/X1, 02.07.20X1 r. – wydano kartony do opakowania gotowych produktów.

.....

.....

24. Otwarcie, prowadzenie i zamknięcie ksiąg rachunkowych

ĆWICZENIE 146

Poniżej zamieszczono bilans otwarcia wraz z informacjami dodatkowymi spółki akcyjnej „Fala”. Na podstawie zamieszczonych danych utwórz konta księgowo.

Bilans otwarcia spółki akcyjnej „Fala” na dzień 01.01.20X1 r.

AKTYWA		PASywa	
A. Aktywa trwałe	161 450 zł	A. Kapitał własny	235 870 zł
I. Wartości niematerialne i prawne	8 000 zł	I. Kapitał podstawowy	124 000 zł
1) Licencja	8 000 zł	II. Kapitał zapasowy	109 870 zł
II. Rzeczowe aktywa trwałe	130 000 zł	III. Kapitał z aktualizacji wyceny	0 zł
1) Maszyny produkcyjne	50 000 zł	IV. Pozostałe kapitały rezerwowe	0 zł
2) Hala produkcyjna	80 000 zł	V. Zysk (strata) z lat ubiegłych	0 zł
III. Należności długoterminowe	0 zł	VI. Zysk (strata) netto	2 000 zł
IV. Inwestycje długoterminowe	23 450 zł	VII. Odpisy z zysku netto	0 zł
1) Lokata bankowa	23 450 zł	w ciągu roku obrotowego	
V. Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	0 zł		
B. Aktywa obrotowe	126 020 zł	B. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	51 600 zł
I. Zapasy	28 500 zł	I. Rezerwy na zobowiązania	8 600 zł
1) Materiały	16 000 zł	1) Świadczenia emerytalne	8 600 zł
2) Wyroby gotowe	12 500 zł	II. Zobowiązania długoterminowe	0 zł
II. Należności krótkoterminowe	41 500 zł	III. Zobowiązania krótkoterminowe	43 000 zł
1) Z tytułu dostaw i usług	40 000 zł	1) Z tytułu wynagrodzeń	23 000 zł
2) Od pracowników	1 500 zł	2) Z tytułu dostaw i usług	20 000 zł
III. Inwestycje krótkoterminowe	45 520 zł	IV. Rozliczenia międzyokresowe	0 zł
1) Środki pieniężne na rachunku bankowym	30 520 zł		
2) Pożyczka	15 000 zł		
IV. Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	10 500 zł		
1) Zużycie wody i energii	10 500 zł		
C. Należne wpłaty na kapitał (fundusz) podstawowy	0 zł		
D. Udziały (akcje) własne	0 zł		
Aktywa razem	287 470 zł	Pasywa razem	287 470 zł

Informacje dodatkowe:

Umorzenie licencji: 1500 zł.

Umorzenie maszyny produkcyjnej: 10 000 zł.

Umorzenie hali produkcyjnej: 20 500 zł.

Odchylenia od cen ewidencyjnych materiałów Ct: 4500 zł.

Odchylenia od cen ewidencyjnych wyrobów gotowych Dt: 5000 zł.

Dostawa niefakturowana: 12 400 zł.

Wn Ma

|

Wn Ma

|

Wn Ma

|

Wn Ma

|

Wn Ma

|

Wn Ma

|

Wn Ma

|

Wn Ma

|

Wn Ma

|

Wn Ma

|

Wn Ma

|

Wn Ma

|

Wn Ma

|

Wn Ma

|

Wn Ma

|

Wn Ma

|

Wn Ma

|

Wn Ma

|

Wn Ma

|

Wn Ma

|

Wn Ma

|

ĆWICZENIE 147

Poniżej podano konta księgowe wraz z saldami końcowymi. Sporządź bilans zamknięcia na podstawie zamieszczonych kont.

Środki trwałe			Umorzenie środków trwałych			Rozrachunki z odbiorcami		
Wn		Ma	Wn		Ma	Wn		Ma
Sk.)	135 500				11 400	Sk.)	14 700	

Kapitał zapasowy			Kapitał zakładowy			Rozrachunki z dostawcami		
Wn		Ma	Wn		Ma	Wn		Ma
		40 000	Sk.)		188 500	Sk.)		15 400

Materiały			Wyroby gotowe			Wynik finansowy		
Wn		Ma	Wn		Ma	Wn		Ma
Sk.)	26 400		Sk.)	23 400				1 500

Rozliczenie zakupu			Inwestycje krótkoterminowe			Pozostałe rozrachunki z pracownikami		
Wn		Ma	Wn		Ma	Wn		Ma
Sk.)	2 600		Sk.)	23 800				1 500

Rozliczenia międzyokresowe przychodów			Kasa			Rachunek bieżący		
Wn		Ma	Wn		Ma	Wn		Ma
		8 500	Sk.)	15 400		Sk.)	25 000	

AKTYWA		PASYWA	
A. Aktywa trwałe		A. Kapitał własny	
B. Aktywa obrotowe		B. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	
C. Należne wpłaty na kapitał (fundusz) podstawowy			
D. Udziały (akcje) własne			
Aktywa razem		Pasywa razem	

ĆWICZENIE 148

Utwórz konta księgowe ze stanami początkowymi z ćwiczenia 146, a następnie zaksięguj podane operacje gospodarcze, zamknij konta oraz sporządź zestawienie obrotów i sald oraz bilans zamknięcia.

1. KP 1/01/X1 – wpływ należności od kontrahenta: 20 000 zł.
2. WB 1/01/X1 – spłata zobowiązania wobec dostawcy materiałów: 600 zł.
3. WB 2/01/X1 – wypłata wynagrodzeń dla pracowników firmy: 23 000 zł.
4. FA VAT 1/01/X1 – zakupiono maszynę produkcyjną z odroczonym terminem płatności: 15 000 zł.
5. KP 2/01/X1 – wpływ należności od pracowników: 1500 zł.
6. PK 1/01/X1 – przekazanie wypracowanego zysku netto do kapitału zapasowego jednostki gospodarczej: 2000 zł.

Wn	Ma	Wn	Ma	Wn	Ma

Wn	Ma	Wn	Ma	Wn	Ma

Wn	Ma	Wn	Ma	Wn	Ma

Wn

Ma

Wn

Ma

Wn

Ma

Wn

Ma

Wn

Ma

Wn

Ma

Wn

Ma

Wn

Ma

Wn

Ma

Wn

Ma

Wn

Ma

Wn

Ma

Wn

Ma

Wn

Ma

Wn

Ma

Lp.	Nazwa konta	BO		Obroty		Obroty wraz z BO		Saldo końcowe	
		Wn	Ma	Wn	Ma	Wn	Ma	Wn	Ma
Razem									

AKTYWA		PASYWA	
A. Aktywa trwałe		A. Kapitał własny	
B. Aktywa obrotowe		B. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	
C. Należne wpłaty na kapitał (fundusz) podstawowy			
D. Udziały (akcje) własne			
Aktywa razem		Pasywa razem	